

Hematologie / Haematology

Lexikální Cvičení / Exercises

1. Spojte otázky a odpovědi. / Match questions and answers.

1. Změnila se nějak vaše nálada v poslední době?
2. Změnila se nějak vaše stolice?
3. Máte potíže s močením?
4. Jak dlouho pozorujete ty otoky?
5. Máte ještě nějaké jiné potíže?
6. Je vám někdy nevolno?
7. Vystřeluje ta bolest někam?
8. Bolí vás ještě něco?

a) Ano, snadno a bez zjevné příčiny.
b) Jednou, dvakrát denně.
c) Asi tři dny.
d) Ne, moc nejsou, jenom trochu.
e) Ano, při čištění zubů.
f) Před čtyřmi dny.
g) Ano a buší mi srdce.
h) Ano, snadno a bez zjevné příčiny.

2. Doplňte vhodné sloveso ve správném tvaru. / Fill in a suitable verb in the correct form.

1. Chce se vám spát také ve _____?

Ano, často usínám odpoledne.

2. Krvácíte z _____ při čištění zubů?

Ano, vždycky.

3. _____ se vám nehty?

Ano, a trvá to už delší dobu.

4. Jsou ty uzliny _____?

Ano, trochu mě bolí.

5. Jste _____ na sluneční světlo?

Ano, slunce mi vysušuje kůži a kůže mi potom praská.

6. _____ jste někdy?

Ne, to ne, nikdy jsem neztratil vědomí.

7. Jak _____ krvácíte z nosu?

Občas, někdy i dvakrát denně.

8. _____ vás klouby?

Ano, hodně, hlavně na rukou.

9. Slyšíte někdy _____ v uších?

Ano, občas.

3. Doplňte otázku lékaře. / Complete the doctor's question.

1. _____?
Ano, často, krev mi teče několikrát denně.
2. _____?
Ano, dělají se mi bez příčiny všude po těle.
3. _____?
Ano, když jdu do schodů.
4. _____?
Ano, bolí, na prstech, rukou i na nohou.
5. _____?
Myslím, že ne, neměřil jsem se.
6. _____?
Ne, nehty ne, ale vlasy ano, také mi hodně padají.
7. _____?
Mám je zvětšené už asi týden.
8. _____?
Krvácení začalo asi před pěti dny.
9. _____?
Ano, nemůžu se zahřát.
10. _____?
Ano. Někdy usnu i několikrát přes den.

4. Doplňte do slov chybějící samohlásky. / Complete the words with the missing vowels.

1. m _ dř _ n _
2. krv _ c _ n _
3. _ zl _ n _
4. t _ pl _ t _
5. d _ sň _

5. Spojte slova a jejich definice nebo synonyma. / Match words and their definitions or synonyms.

1. krvinka
2. krvetvorba
3. srážlivost
4. krevní skupina
5. krvácení
6. modřina

a) nahromadění krve ve tkáni, často po úderu
b) vlastnosti červených krvinek jednoho člověka, krevní typ
c) krevní buňka
d) výstup krve z cévního systému
e) proces tvorby krvinek v krvetvorných orgánech
f) hemokoagulace

Dialog 1 / Dialogue 1

Praktický lékař, paní Julínková (32 let)

Lékař: Jaké máte problémy paní Julínková?

Paní Julínková: Pane doktore, dělají se mi stále modřiny a modřinky, některé větší, ale často bývají úplně malé, jsou to jenom takové tečky, drobounké jako puntíčky, vidíte, tady a tady je zrovna mám.

Lékař: Paní Julínková, sestra vám teď změří tlak a potom si prosím odložte, já se na to podívám.

Lékař: Od kdy pozorujete ty modřiny?

Paní Julínková: Vždycky se mi dělaly, když jsem se třeba jen trochu udeřila, ale od léta, takže už asi dva měsíce, se mi zdá, že se objevují bez příčiny.

Lékař: Nekrvácíte někdy z nosu?

Paní Julínková: Ano, docela často.

Lékař: Kdy to začalo?

Paní Julínková: Je to pár dní, asi před pěti dny.

Lékař: Jak často krvácíte?

Paní Julínková: Několikrát za den, tak třikrát, čtyřikrát.

Lékař: Jak dlouho krvácení trvá?

Paní Julínková: Chvilku, minutu, dvě.

Lékař: A co krvácení z dásní?

Paní Julínková: Nikdy jsem z dásní nekrvácela, až teď, především a včera, i dnes ráno. Proto jsem si říkala, že už nesmím odkládat návštěvu u vás.

Lékař: A co vaše váha, je pořád stejná?

Paní Julínková: Nevážila jsem se, ale myslím, že jsem zhubla, protože si musím do sukňě brát pásek.

Lékař: Odebereme vám krev a hned ji pošleme na rozbor. Zítra mi zavolejte a podle výsledků se domluvíme, jak budeme postupovat. Pravděpodobně vás pošlu na další vyšetření do endokrinologické ambulance.

6. Přečtěte si dialog a vyberte, co je správně. /

Read the dialogue and select the correct ending for the sentence.

1. Paní Julínkové se dělají modřiny

a) stejné velikosti

b) různé velikosti

2. Paní Julínkové změří tlak

a) její sestra

b) zdravotní sestra

3. Paní Julínková si stěžuje na krvácení

a) z nosu

b) z nosu a dásní

4. Krvácení se objevuje
 a) víckrát denně
 b) některý den ano, jiný den ne
5. Krvácení se objevilo před
 a) třemi týdny
 b) několika dny
6. Když se krvácení objeví,
 a) trvá krátce
 b) trvá dlouho
7. Paní Julínková pravděpodobně
 a) váží méně než dřív
 b) váží stále stejně
8. Paní Julínková zítra
 a) přijde pro výsledek rozboru krve
 b) zatelefonuje do ordinace

7. Spojte otázky a odpovědi. / Match questions and answers.

1. Kdy to krvácení začalo?
2. Jak dlouho každé krvácení trvá?
3. Jak často se krvácení objevuje?
4. Od kdy se vám dělají ty modřiny?

a) Chvilku, pár minut.
b) Od léta.
c) Před pár dny.
d) Několikrát za den.

8. Přečtěte si dialog ještě jednou a doplňte do vět chybějící slova. Začněte uvedeným písmenem. / Read the dialogue again and complete the sentences with missing words. The first letter of each word is given.

Paní Jelínková si stěžuje, že se jí dělají m_____ (1) bez zjevné p_____ (2) a že _____ (3) z nosu. Krvácení t_____ (4) už několik dní a objevuje se několikrát d_____ (5).
 Především z _____ (6) krvácet také z d_____ (7). Lékař chce znát hodnotu jejího k_____ (8) tlaku a potřebuje udělat o_____ (9) krve. V_____ (10) rozboru bude zítra.

Dialog 2 / Dialogue 2

Lékařka, pan Horák (27 let)

Lékařka: Co vás trápí, pane Horáku?

Pan Horák: Paní doktorko, hrozně mě bolí klouby, nedá se to vydržet, už mě to omezuje i v práci.

Lékařka: Kde pracujete?

Pan Horák: Já jsem automechanik, mám svoji dílnu, všechno dělám sám, ale teď mi ta práce dělá problémy, nevydržím dělat celý den jako dřív.

Lékařka: Které klouby vás bolí, pane Horáku?

Pan Horák: Všechny, na nohou, hlavně kolena, nemůžu ani pořádně ohýbat nohy při chůzi. A taky prsty a zápěstí, taky ramena. Ráno mi dělá problémy se obléct, zapnout si košili, vyčistit si zuby.

Lékařka: Měl jste ty bolesti kloubů už někdy dřív?

Pan Horák: Ano, asi před třemi měsíci, to bylo v létě, ale nikam jsem s tím nešel.

Lékařka: Jak dlouho to trvalo?

Pan Horák: No, tak 14 dní, pak to úplně přestalo, nic mě už nebolelo, až teď se to všechno vrátilo.

Lékařka: A co ty otoky na prstech, jak dlouho je máte?

Pan Horák: Asi 4 dny. A ty klouby mám taky takové teplé, jako bych v nich měl horečku.

Lékařka: Máte teplotu?

Pan Horák: Ano, každý večer mám zvýšenou teplotu.

Lékařka: Jak vysokou?

Pan Horák: Tak 37,4°C, někdy 37,5°C, už to mám asi týden. Myslel jsem, že je to nějaké nachlazení.

Lékařka: Neobjevilo se u vás také krvácení?

Pan Horák: Ne, to ne, akorát teď poslední dobou občas krvácím z dásní při čištění zubů.

9. Přečtěte si dialog a označte následující tvrzení jako pravdivá (P) nebo nepravdivá (N). /
Read the dialogue and decide whether the following statements are true (P) or false (N).

1. Pan Horák může pracovat jako dřív.	P	N
2. Pana Horáka bolí nejen velké klouby.	P	N
3. Pan Horák se obléká s obtížemi.	P	N
4. Tyto zdravotní problémy se u pana Horáka objevují poprvé.	P	N
5. Otoky trvají několik dní.	P	N
6. Pan Horák je nachlazený.	P	N
7. Pana Horáka netrápí žádné krvácení.	P	N

10. Přečtěte si dialog ještě jednou a doplňte vhodná slova ve správném tvaru. Začněte daným písmenem. / *Read the dialogue again and complete the sentences with missing words in the correct form. The first letter of each word is given.*

1. Které k_____ vás bolí?
2. Měl jste ty bolesti k_____ už dřív?
3. Jak dlouho to před třemi měsíci t_____?
4. Jak dlouho máte o_____ na prstech?
5. Jak v_____ teplotu máte?
6. Neobjevilo se také k_____?

11. Najděte správné odpovědi k otázkám. Změňte pořadí otázek a odpovědí tak, aby dialog byl přirozený. / *Find suitable answers to the questions. Change the order of the questions and answers so that the dialogue is natural.*

1 Lékařka: Které klouby vás bolí, pane Horáku?

A Pan Horák: Paní doktorko, hrozně mě bolí klouby, nedá se to vydržet, už mě to omezuje i v práci.

2 Lékařka: Co vás trápí, pane Horáku?

B Pan Horák: Všechny, na nohou, hlavně kolena, nemůžu ani pořádně ohýbat nohy při chůzi. A taky prsty a zápěstí, taky ramena. Ráno mi dělá problémy se obléct, zapnout si košili, vyčistit si zuby.

3 Lékařka: Kde pracujete?

C Pan Horák: Ano, asi před třemi měsíci, to bylo v létě, ale nikam jsem s tím nešel.

4 Lékařka: Měl jste ty bolesti kloubů už někdy dřív?

D Pan Horák: Já jsem automechanik, mám svoji dílnu, všechno dělám sám, ale teď mi ta práce dělá D problémy, nevydržím dělat celý den jako dřív.

5 Lékařka: Jak dlouho to trvalo?

E Pan Horák: Asi 4 dny. A ty klouby mám taky takové teplé, jako bych v nich měl horečku.

6 Lékařka: A co ty otoky na prstech, jak dlouho je máte?

F Pan Horák: No, tak 14 dní, pak to úplně přestalo, nic mě už nebolelo, až teď se to všechno vrátilo.

1.	2.	3.	4.	5.	6.

Text – Akutní myeloidní leukemie / Text – Acute myeloid leukaemia

Jedná se o vzácné onemocnění, které se vyskytuje převážně ve vyšším věku (nad 65 let). Dochází při něm k maligní transformaci kmenových buněk, ty následně nejsou schopné diferenciaci na úrovni blastů, ale zachovávají schopnost proliferace.

Onemocnění má více typů, na konkrétním typu pak závisí prognóza pacienta. K rizikovým faktorům kromě věku patří možné předchozí hematologické onemocnění, genetické vlivy (např. Downův syndrom), virové infekce, faktory zevního prostředí (různé chemické látky), ionizující záření. Klinické projevy zpočátku nejsou specifické, mohou se podobat chřipce (únava, teploty, bolest kloubů, nechutenství), později se objevuje například zvýšená krvácivost, anemie, oslabení imunity, které vede k opakovaným infekcím.

Pro diagnostiku jsou klíčové krevní testy a sternální punkce kostní dřeně, provádí se imunologické, molekulárně genetické a cytogenetické vyšetření. Základní léčbou je indukční chemoterapie, která trvá několik týdnů. Před jejím zahájením se rozhodujeme, zda je náš terapeutický záměr kurativní či paliativní. Nežádoucích účinků je řada, například zvracení, krvácení do ústní dutiny, další útlum kostní dřeně. Další volbou při léčbě je ozařování, například celotělové, před transplantací kostní dřeně. Když je dosaženo remise, následuje udržovací léčba (chemoterapie) s různým složením podle prognostických skupin. U některých pacientů je volena alogenní transplantace krvetvorných kmenových buněk, které předchází náročný přípravný režim.

Prognóza pacientů s AML se odvíjí od přítomnosti rizikových faktorů. Obecně lze konstatovat, že remise dosáhne až 80 % pacientů mladších 55–60 let, ve starších věkových skupinách jen asi polovina pacientů. Celkové přežití se u mladších pacientů pohybuje kolem 30 %, u starších maximálně 15 %. Po provedení alogenní transplantace krvetvorných kmenových buněk přežívá po 3 letech více než 50 % pacientů.

Upraveno a zjednodušeno podle:

http://www.medicabaze.cz/index.php?&sec=term_detail&termId=818&tname=Leuk%C3%A9mie+myeloidn%C3%AD+akutn%C3%AD

12. Přečtěte si text a spojte adjektiva a substantiva. /

Read the text and match adjectives and nouns.

1. ionizující
2. kmenová
3. rizikový
4. zvýšená
5. přípravný
6. virová
7. krevní

a) krvácivost
b) infekce
c) záření
d) režim
e) test
f) faktor
g) buňka

13. Spojte části vět. / Match halves of sentences.

1. Virová infekce může být
2. Bez krevního testu
3. Před chemoterapií se rozhodujeme,
4. K nežádoucím účinkům patří
5. Prognóza vychází
6. Pro udržovací léčbu se volí
7. Celkově přežívá

a) rizikovým faktorem.
b) jestli se bude jednat o terapii kurativní nebo paliativní.
c) chemoterapie.
d) z přítomnosti rizikových faktorů.
e) více mladších pacientů než starších.
f) další útlum kostní dřeně.
g) není možné nemoc diagnostikovat.

14. Označte správné slovo. / Mark the correct word.

Akutní myeloidní leukemie je časté/vzácné onemocnění. Věk je/není jedním z rizikových faktorů.

Nemocný může/musí cítit nechutenství a únavu. Sternální punkce kostní dřeně se používají pro stanovení diagnózy/prognózy. Vedlejší/základní léčbou je chemoterapie. Před zahájením chemoterapie se musíme/nemusíme rozhodnout, jestli bude léčba kurativní nebo paliativní. Mezi nežádoucí účinky patří například krvácení do dutiny ústní/z dutiny ústní. Při remisi se končí/pokračuje s léčbou. Jestliže je volena transplantace, pacienta čeká běžný/obtížný přípravný režim. Ve starších věkových skupinách dosáhne remise pouze/až polovina pacientů. Prognóza přežití je u starších pacientů nižší/vyšší než u mladších.

Kazuistika / Case history

Pacientka, I. K. (22 let)

RA: otec i matka jsou zdraví, prarodiče žijí, dědeček z matčiny strany diabetes 2. typu

OA: bezvýznamná, běžné dětské nemoci, žádné operace, žádné alergie

PA, SA: kadeřnice, bydlí s rodiči a mladším bratrem

Abúzus: příležitostně alkohol, nekuřačka

GA: menses nepravidelné 24–28/7, silné, poslední gynekologická prohlídka před 1 rokem

NO: Pacientka uvádí velkou únavu, v zaměstnání nevydrží stát, musí často odpočívat, po příchodu domů usíná vyčerpáním, často ji bolí hlava a hučí jí v uších. Všimla si, že poslední měsíc ji brní prsty. Bez dušnosti, bez palpitací.

Fyzikální vyšetření: Pacientka je při vědomí, afebrilní, kůže velmi bledá, jazyk červený, lesklý.

TK: 118/75, P: 58/min.

Odběr krve na krevní obraz a biochemii.

15. Přečtěte si kazuistiku a odpovězte na otázky. / Read the case history and answer the questions.

1. Na co zemřel dědeček pacientky?
2. Má sourozence?
3. Jaké nemoci měla pacientka v dětství?
4. Kolikrát byla operovaná?
5. Na co je alergická?
6. Jaké je její zaměstnání?
7. Je abstinentka?
8. Jak dlouhý je její menstruační cyklus?
9. Kolik dní trvá menstruace?
10. Kdy byla naposledy u gynekologa?
11. Na co si stěžuje?
12. Zadýchává se?
13. Stěžuje si na bušení srdce?
14. Má pacientka teplotu?
15. Má její kůže přirozenou barvu?